

บันทึกข้อความ

ส่วนรัฐวิสาหกิจ ฝ่ายเทคโนโลยีดิจิทัลและการตลาด ส่วนธรรมาภิบาลและความรับผิดชอบต่อสังคม โทร. ๑๒๔

ที่ พม ๕๒๐๑/ ๐๕๕๙

วันที่ ๑๕ มีนาคม ๒๕๖๔

เรื่อง ขอนำส่งแผนบริหารความเสี่ยงการทุจริตประพตมิชอบ ปีงบประมาณ ๒๕๖๔ และผลงานสำคัญโดดเด่น

เป็นที่ประจักษ์ของศูนย์ปฏิบัติการต่อต้านการทุจริต ประจำปีงบประมาณ ๒๕๖๓
เรียน หัวหน้าศูนย์ปฏิบัติการต่อต้านการทุจริต สป.พม.

ตามหนังสือ ที่ พม. ๐๒๒๕/ว.๑๑๕๒๘ ลงวันที่ ๓๐ ตุลาคม ๒๕๖๓ เรื่อง การประเมินความเสี่ยงต่อการทุจริตประพตมิชอบในหน่วยงาน ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๔ และการจัดส่งผลงานสำคัญโดดเด่นเป็นที่ประจักษ์ของศูนย์ปฏิบัติการต่อต้านการทุจริต ประจำปีงบประมาณ ๒๕๖๓ เพื่อนำกระบวนการประเมินความเสี่ยงมาใช้ในองค์กรจะช่วยให้เป็นหลักประกันในระดับหนึ่งว่าการดำเนินการขององค์กรจะไม่มีทุจริต เพื่อให้การจัดทำระบบความเสี่ยงการทุจริตเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและสามารถนำมาใช้เป็นแนวทางในการป้องกันการทุจริตภายในหน่วยงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ นั้น

ในการนี้ สำนักงานธรรมาภิบาล ได้มอบหมายให้เจ้าหน้าที่ผู้ที่เกี่ยวข้อง ทบทวน/เพิ่มเติมตามกระบวนการ/งานในการกิจที่มี ความเสี่ยงสูง ๑ กระบวนการและแผนบริหารความเสี่ยง ในด้านความเสี่ยงการทุจริตในความโปร่งใสของการใช้อำนาจและตำแหน่งหน้าที่ ตามเอกสารคู่มือที่กำหนดพร้อมผลงานสำคัญโดดเด่นเป็นที่ประจักษ์ของศูนย์ปฏิบัติการต่อต้านการทุจริต ประจำปีงบประมาณ ๒๕๖๓ เสร็จเรียบร้อยแล้ว ทั้งนี้ จึงขอส่งไฟล์เอกสารรูปแบบ word ไปยังศูนย์ปฏิบัติการต่อต้านการทุจริต สป.พม.ผ่านช่องทางไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ ac.acoc@m-society.go.th เพื่อดำเนินการในส่วนที่เกี่ยวข้อง ต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ

(นายประสงค์ พันธลีมา)

ผู้อำนวยการสำนักงานธรรมาภิบาล

แบบรายงานการประเมินความเสี่ยงการทุจริต

ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๔

ศูนย์ปฏิบัติการต่อต้านการทุจริต

กระทรวง/หน่วยงาน.....สำนักงานธนานุเคราะห์

ลงชื่อ นายวรพล วานิชกุล.....ผู้รายงาน

ตำแหน่ง นักวิเคราะห์และวางแผน.....

เบอร์โทร.....๐๒-๒๘๑-๗๕๐๐ ต่อ ๑๒๔.....

วันที่ ๑๕ เดือน มีนาคม.....พ.ศ. ๒๕๖๔

หมายเหตุ : รอบที่ ๑ ภายในวันที่ ๓๑ มีนาคม ๒๕๖๔

(แผนบริหารความเสี่ยงการทุจริต)

- เอกสารหมายเลข ๑ แบบสรุปภาพรวม (สำหรับ สปท. ทุกหน่วยงาน)
- เอกสารหมายเลข ๒ แบบรายงานแผนบริหารความเสี่ยงการทุจริต
(สำหรับหน่วยงานระดับกรม รัฐวิสาหกิจ องค์การมหาชน หน่วยงานอื่น
ภายใต้กำกับ สปท./สปท. ที่ไม่มีหน่วยงานภายใต้กำกับ/กรุงเทพมหานคร)
- เอกสารหมายเลข ๓ แบบสรุปภาพรวม (สำหรับ สปท. กระทรวงมหาดไทย)
- เอกสารหมายเลข ๔ แบบรายงานแผนบริหารความเสี่ยงการทุจริต
(สำหรับหน่วยงานระดับจังหวัด/สปท. ระดับจังหวัด)

แบบสรุปรายงานการประเมินความเสี่ยงการทุจริต

ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๓

ศูนย์ปฏิบัติการต่อต้านการทุจริต กระทรวง/หน่วยงาน.....สำนักงานธนานุเคราะห์

รอบที่ ๑ แผนบริหารความเสี่ยงการทุจริต

จำนวนรวม.....๑.....หน่วยงาน

รายชื่อหน่วยงาน ในกำกับ ศปท. ระดับกรม รัฐวิสาหกิจ องค์การมหาชน หน่วยงานอื่น กทม.	ชื่อกระบวนการ	กรอบ การประเมิน ด้าน ๑ ๒ ๓*	ชื่อแผนบริหารความเสี่ยงการทุจริต
๑ สำนักงานธนานุเคราะห์	ด้านการรับจำนำ	๑	- การควบคุมลดความเสี่ยงการทุจริตในการรับจำนำ
๒			
๓			
๔			
๕			
๖			

- * ด้านที่ ๑ ประเมินความเสี่ยงการทุจริตที่เกี่ยวข้องกับการพิจารณาอนุมัติ อนุญาต
- ด้านที่ ๒ ประเมินความเสี่ยงการทุจริตในความโปร่งใสของการใช้อำนาจและตำแหน่งหน้าที่
- ด้านที่ ๓ ประเมินความเสี่ยงการทุจริตในความโปร่งใสของการใช้จ่ายงบประมาณและการบริหารจัดการทรัพยากรภาครัฐ

แบบรายงานการประเมินความเสี่ยงการทุจริต

ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๓

หน่วยงานระดับ กรม รัฐวิสาหกิจ องค์การมหาชน หน่วยงานอื่น กรุงเทพมหานคร.....สำนักงานธนานุเคราะห์

ชื่อแผนบริหารความเสี่ยงการทุจริต	การควบคุมลดความเสี่ยงการทุจริตในการรับจํานำและการเก็บรักษาทรัพย์สินจํานำ
เหตุการณ์ความเสี่ยงการทุจริต (อธิบายเหตุการณ์ความเสี่ยงการทุจริต) ๑. เหตุการณ์ความเสี่ยงการทุจริตให้บุคคลอื่นนำทรัพย์สินประเภท เพชร ทองของตัวเองหรือญาติ พี่น้องมาจํานำ โดยประเมินราคาที่สูงกว่าความเป็นจริง ๒. ประเมินราคาทรัพย์สินประเภท เพชร ให้สูงกว่าความเป็นจริงของคุณภาพของทรัพย์สิน	มาตรการ/กิจกรรม/แนวทาง ๑. กำหนดให้มีการรายงานการรับจํานำทรัพย์สิน ประเภท ทองคำและเพชร(จําแนกรายขึ้น) ทูกรอบ ๑๕ วัน (ตามแบบรายงาน) มายังสำนักงาน ฯ ๒. ผู้บริหารกำหนดนโยบายหรือข้อสั่งการในการรับจํานำให้แก่ ผู้รับจํานำปฏิบัติ ตามกฎ ระเบียบ อย่างเคร่งครัด ๓. เน้นย้ำแนวทางการปฏิบัติเกี่ยวกับการให้บริการรับจํานำเพื่อให้พนักงานทราบอย่างสม่ำเสมอ รวมทั้งสร้างวัฒนธรรมองค์กร ป้องกันผลประโยชน์ทับซ้อนในการปฏิบัติงาน ๔. ประชาสัมพันธ์เจตจํานงสุจริตการบริหารงาน และประกาศแจ้งมาตรการ บทลงโทษทางวินัยและอาญาในกรณีกระทำการทุจริตเพื่อให้พนักงานตระหนักถึงผลที่จะเกิดขึ้นจากการกระทำผิด ๕. กำหนดและประชาสัมพันธ์ช่องทางร้องเรียน หรือแจ้งเบาะแส การทุจริตและประพฤติมิชอบ ให้พนักงานและผู้มาใช้บริการได้รับทราบ เพิ่มเติม ๑) กลุ่มผู้เชี่ยวชาญด้านธุรกิจการรับจํานำตรวจสอบสาขาในเขตกรุงเทพ ปริมณฑลและสาขาต่างจังหวัด ใช้วิธีการตรวจแบบไม่แจ้งล่วงหน้า (Surprise Check) ทุกสาขา ๒) เผยแพร่ช่องทางรับเรื่องร้องเรียน หรือแจ้งเบาะแส การทุจริตและประพฤติมิชอบจากทั้งภายในและภายนอก และมีกระบวนการดำเนินการที่เหมาะสมมีประสิทธิภาพ มีความคล่องตัว และมีศักยภาพ ซึ่งจะให้ผู้มีส่วนได้เสียเกิดความเชื่อมั่นในการดำเนินการกิจของสำนักงานธนานุเคราะห์

รายงานการประเมินความเสี่ยงทุจริต

(FRAs : FRAUD RISK-ASSESSMENTS)

การดำเนินงานที่อาจก่อให้เกิดทุจริต หรือการขัดกันระหว่างผลประโยชน์ส่วนตน

กับผลประโยชน์ส่วนรวมของสำนักงานธนานุเคราะห์ (สธค.)

ประจำปีงบประมาณ ๒๕๖๔

จัดทำโดย : ส่วนธรรมาภิบาลและความรับผิดชอบต่อสังคม

มีนาคม ๒๕๖๔

คำนำ

เหตุการณ์ความเสี่ยงด้านการทุจริตเกิดแล้วจะมีผลกระทบทางลบ ซึ่งปัญหามาจากสาเหตุต่าง ๆ ที่ค้นหาต้นตอที่แท้จริงได้ยาก ความเสี่ยงจึงจำเป็นต้องคิดล่วงหน้าเสมอ การป้องกันการทุจริตคือ การแก้ไข ปัญหาการทุจริตที่ยั่งยืน ซึ่งเป็นหน้าที่ความรับผิดชอบของหัวหน้าส่วนราชการ และเป็นเจตจำนงของทุกองค์กร ที่ร่วมต่อต้านการทุจริตทุกรูปแบบ อันเป็นวาระเร่งด่วนของรัฐบาล

การนำเครื่องมือประเมินความเสี่ยงการทุจริตมาใช้ในองค์กร จะช่วยให้เป็นหลักประกันในระดับหนึ่ง ได้ว่าการดำเนินการขององค์กรจะไม่มีทุจริต หรือในกรณีที่พบกับการทุจริตที่ไม่คาดคิด โอกาสที่จะประสบกับ ปัญหาน้อยกว่าองค์กรอื่น หรือหากเกิดความเสียหายขึ้นก็จะเป็น ความเสียหายที่น้อยกว่าองค์กรที่ไม่มีการนำเครื่องมือประเมินความเสี่ยงการทุจริตมาใช้ เพราะได้มีการเตรียมการป้องกันล่วงหน้าไว้โดยให้เป็นส่วนหนึ่ง ของการปฏิบัติงานประจำ ซึ่งไม่ใช่การเพิ่มภาระงานแต่อย่างใด

ส่วนธรรมาภิบาลและความรับผิดชอบต่อสังคม ตระหนักถึงมาตรการป้องกันการทุจริต สามารถจะช่วยลดความเสี่ยงที่อาจก่อให้เกิดการทุจริตในองค์กรได้ ดังนั้น การประเมินความเสี่ยงด้านการทุจริต การออกแบบและการปฏิบัติงานตามมาตรการควบคุมภายในที่เหมาะสมจะช่วยลดความเสี่ยงด้านการทุจริต ตลอดจนการสร้างจิตสำนึกและค่านิยมในการต่อต้านการทุจริตให้แก่บุคลากรขององค์กร ถือเป็นการป้องกันการเกิดการทุจริตในองค์กร จึงได้จัดทำ การประเมินความเสี่ยงการทุจริต (FRAs : FRAUD RISK-ASSESSMENTS) สนองประเด็นยุทธศาสตร์ ๕ การบริหารจัดการองค์กรที่ดีตามหลักธรรมาภิบาล และเป็นที่พึงของประชาชน กลยุทธ์ การบริหารจัดการองค์กรด้วยหลัก ธรรมาภิบาล และส่งเสริมการสร้างวัฒนธรรมและค่านิยมองค์กรให้กับบุคลากรมีส่วนร่วมตาม โครงการการกำกับดูแลที่ดีและความรับผิดชอบต่อสังคมและสิ่งแวดล้อม ยุทธศาสตร์ตามมาตรฐานสากล แผนปฏิบัติงานด้านกำกับดูแลที่ดี (Corporation Governance) ประจำปีงบประมาณ ๒๕๖๔ สอดคล้องกับแผนด้านการป้องกันปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๔ ยุทธศาสตร์ที่ ๑ สร้างสังคมไม่ทนต่อการทุจริต ของกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ สร้างกลไกป้องกันด้วยการประเมินความเสี่ยงที่อาจเกิดการทุจริตและการขัดกันระหว่างผลประโยชน์ส่วนตนกับผลประโยชน์ส่วนรวมของหน่วยงาน เพื่อให้สำนักงานธรรมาภิบาล มีมาตรการ ระบบ หรือ แนวทางในการบริหารจัดการความเสี่ยงของการดำเนินงานที่อาจก่อให้เกิดการทุจริตซึ่งเป็นมาตรการป้องกันการทุจริตเชิงรุกที่มีประสิทธิภาพต่อไป

ฝ่ายเทคโนโลยีดิจิทัลและการตลาด

ส่วนธรรมาภิบาลและความรับผิดชอบต่อสังคม

มีนาคม ๒๕๖๔

การประเมินความเสี่ยงการทุจริต

ความหมาย

ความเสี่ยงการทุจริต หมายถึง ความเสี่ยงของการดำเนินงานที่อาจก่อให้เกิดการทุจริต การขัดกันระหว่างผลประโยชน์ส่วนตนกับผลประโยชน์ส่วนรวม หรือการรับสินบน

วัตถุประสงค์ของการประเมินความเสี่ยงการทุจริต

เพื่อให้สำนักงานธนานุเคราะห์มีมาตรการ ระบบ หรือแนวทางในการบริหารจัดการความเสี่ยงของการดำเนินงานที่อาจก่อให้เกิดการทุจริต ซึ่งเป็นมาตรการป้องกันการทุจริตเชิงรุกที่มีประสิทธิภาพ รอบหรือภาระงานในการประเมินความเสี่ยงการทุจริต มี ๔ กระบวนการ ดังนี้

๑) **Corrective** : แก้ไขปัญหาที่เคยรับรู้ว่าจะเกิด สิ่งที่มีประวัติอยู่แล้ว ทำอย่างไรจะไม่ให้เกิดขึ้นซ้ำอีก

๒) **Detective** : เผื่อระวัง สอดส่อง ติดตามพฤติกรรมเสี่ยง ทำอย่างไรจะตรวจพบ ต้องสอดส่องตั้งแต่แรก ตั้งข้อบ่งชี้บางเรื่องที่น่าสงสัยทำการลดระดับความเสี่ยงนั้นหรือให้ข้อมูลเบาะแสแก่นักบริหาร

๓) **Preventive** : ป้องกัน หลีกเลี่ยง พฤติกรรมที่นำไปสู่การสุ่มเสี่ยงต่อการกระทำผิด ในส่วนที่พฤติกรรมที่เคยรับรู้ว่าจะเกิดมาก่อน คาดหมายได้ว่ามีโอกาสสูงที่จะเกิดซ้ำอีก (Known Factor) ทั้งที่รู้ว่าทำไปมีความเสี่ยงต่อการทุจริต จะต้องหลีกเลี่ยงด้วยการปรับ Workflow ใหม่ ไม่เปิดช่องว่างให้การทุจริตเข้ามาได้อีก

๔) **Forecasting** : การพยากรณ์ประมาณการสิ่งที่จะเกิดขึ้นและป้องกันป้องปราม ล่วงหน้าในเรื่องประเด็นที่ไม่คุ้นเคย ในส่วนที่เป็นปัจจัยความเสี่ยงที่มาจากการพยากรณ์ ประมาณการ ล่วงหน้าในอนาคต (Unknown Factor)

ขอบเขตความเสี่ยงการทุจริต ประกอบด้วย

๑) ความเสี่ยงการทุจริตที่เกี่ยวข้องกับการพิจารณาอนุมัติ อนุญาต (เฉพาะหน่วยงานที่มีภารกิจให้บริการประชาชนอนุมัติ หรืออนุญาต ตามพระราชบัญญัติการอำนวยความสะดวกในการพิจารณาอนุญาตของทางราชการ พ.ศ. ๒๕๕๘)

๒) ความเสี่ยงการทุจริตในความโปร่งใสของการใช้อำนาจและตำแหน่งหน้าที่

๓) ความเสี่ยงการทุจริตในความโปร่งใสของการใช้จ่ายงบประมาณและการบริหารจัดการทรัพยากรภาครัฐ

ประเภทความเสี่ยงการทุจริตแบ่งเป็น 3 ด้าน

แผนบริหารความเสี่ยงการทุจริต “กระบวนการรับจํานำ”

สำนักงานธรรมาคาระห์ นำกระบวนการประเมินความเสี่ยงมาใช้ในองค์กรจะช่วยให้เป็นหลักประกันในระดับหนึ่งว่าการดำเนินการขององค์กรจะไม่มีกรทุจริต เพื่อให้การจัดทำระบบความเสี่ยงการทุจริตเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและสามารถนำมาใช้เป็นแนวทางในการป้องกันการทุจริตภายในหน่วยงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ จึงได้ขับเคลื่อนตามแผนปฏิบัติงานด้านกำกับดูแลที่ดี (Corporation Governance) ประจำปีงบประมาณ ๒๕๖๔ ดำเนินการจัดประชุมเชิงปฏิบัติการ (Workshop) ผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ e-Meeting

Compliance Risk การให้บริการรับจํานำประชาชน

โอกาสเกิด (Likelihood)
5 ความเสี่ยงสูงมาก (คะแนน 100)
4 ความเสี่ยงสูง (คะแนน 80)
3 ความเสี่ยงปานกลาง (คะแนน 60)
2 ความเสี่ยงต่ำ (คะแนน 40)
1 ความเสี่ยงต่ำมาก (คะแนน 20)
0 ความเสี่ยงไม่มี (คะแนน 0)

ระดับความเสี่ยงขององค์กร (Risk Level)
5 สูงมาก (High Risk) - ต้องดำเนินการแก้ไขทันที
4 สูง (High Risk) - ต้องดำเนินการแก้ไข
3 ปานกลาง (Medium Risk) - ต้องดำเนินการแก้ไข
2 ต่ำ (Low Risk) - ต้องดำเนินการแก้ไข
1 ต่ำมาก (Low Risk) - ต้องดำเนินการแก้ไข
0 ไม่มี (No Risk)

e-Training

โครงการพัฒนาระบบความรู้เกี่ยวกับ การป้องกันการทุจริต ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๔

ผู้จัดการธรรมาคาระห์ การประเมินความเสี่ยงการทุจริต

สำนักงานธรรมาคาระห์

โดยมีผู้จัดการธรรมาคาระห์เขต และ ผู้จัดการธรรมาคาระห์พร้อมด้วย วิทยากรผู้ทรงคุณวุฒิจากสำนักงาน คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการ ทุจริต ในภาครัฐ (สำนักงาน ป.ป.ท.) นาง ฉวีวรรณ นิลวงศ์ พนักงานราชการ กลุ่มงาน เชี่ยวชาญเฉพาะนักวิเคราะห์นโยบายร่วม จัดทำแผนบริหารความเสี่ยงการทุจริตของ สำนักงานธรรมาคาระห์ ในหัวข้อ “กระบวนการรับจํานำ” เนื่องจาก พิจารณาเห็นว่าเป็นกระบวนการในภารกิจ หลักของสธค.นำไปสู่การกำหนดมาตรการใน การป้องกันการทุจริต เป็นแนวทางปฏิบัติ ให้แก่บุคลากรในหน่วยงาน

อีกทั้งจากการทบทวนที่ผ่าน ร่วมกับกลุ่มงานตรวจสอบภายในและกลุ่มงานผู้เชี่ยวชาญด้านธุรกิจการ รับจํานำพบว่ายังมีขั้นตอนในกระบวนการการรับจํานำที่มีความเสี่ยงต่อการทุจริต จึงได้ถอดบทเรียน ประเมินเหตุการณ์ความเสี่ยงและระดับของความเสียหาย และกำหนดแนวทางในการดำเนินการเพื่อจัดการ ความเสี่ยงการทุจริตไว้ ดังต่อไปนี้

การประเมินความเสี่ยงการทุจริตของสำนักงานธนานุเคราะห์ ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๔

- ☐ ๑. ความเสี่ยงการทุจริตที่เกี่ยวข้องกับการพิจารณาอนุมัติ อนุญาต ตามกฎระเบียบที่เกี่ยวข้อง
- ☒ ๒. ความเสี่ยงการทุจริตในความโปร่งใสของการใช้อำนาจและตำแหน่งหน้าที่
- ☒ ๓. ความเสี่ยงการทุจริตในความโปร่งใสของการใช้จ่ายงบประมาณและการบริหารจัดการทรัพยากรภาครัฐ

การประเมินความเสี่ยงการรับจํานำ

๑. การระบุความเสี่ยง

ที่	ขั้นตอนการปฏิบัติงาน	โอกาส/ความเสี่ยง รูปแบบพฤติกรรมความเสี่ยงการทุจริต
๑	กระบวนการรับจํานำ ๑.๑ การประเมินราคารับจํานำ	๑) ให้บุคคลอื่นนำทรัพย์สินประเภท เพชร ทอง ของตัวเองหรือญาติ ฟ้องมาจํานำ โดยประเมินราคาที่สูงกว่าความเป็นจริง ๒) ประเมินราคาทรัพย์สินประเภท เพชร ให้สูงกว่าความเป็นจริงของคุณภาพทรัพย์สิน
	๑.๒ บันทึกข้อมูล	-
	๑.๓ ตรวจสอบตัว/ทรัพย์สินจํานำ	-
	๑.๔ การจ่ายเงิน	-
	๑.๕ ตรวจสอบทรัพย์สินจํานำ	-
	๑.๖ เก็บทรัพย์สิน	-

ตารางที่ ๑ ตารางระบุความเสี่ยง

๒. การประเมินสถานะความเสี่ยง

ข้อมูลจากตารางที่ ๑ มาวิเคราะห์เพื่อแสดงสถานะความเสี่ยงการทุจริตของแต่ละโอกาส/ความเสี่ยงการทุจริต ออกตามรายสีไฟจราจร เขียว เหลือง ส้ม แดง โดยระบุสถานะของความเสี่ยงในช่องสีไฟจราจร

ความหมายของสถานะความเสี่ยงตามสีไฟจราจร มีรายละเอียดดังนี้

 สถานะสีเขียว: ความเสี่ยงระดับต่ำ

 สถานะสีเหลือง : ความเสี่ยงระดับปานกลาง และสามารถให้ความรอบคอบระมัดระวัง ในระหว่างปฏิบัติงาน ตามปกติควบคุมดูแลได้

 สถานะสีส้ม : ความเสี่ยงระดับสูง เป็นกระบวนการที่มีผู้เกี่ยวข้องหลายคน หลายหน่วยงานภายในองค์กร มีหลายขั้นตอน จนยากต่อการควบคุม หรือไม่มีอำนาจควบคุมข้ามหน่วยงานตามหน้าที่ปกติ

 สถานะสีแดง : ความเสี่ยงระดับสูงมาก เป็นกระบวนการที่เกี่ยวข้องกับบุคคลภายนอก คนที่ไม่รู้จัก ไม่สามารถตรวจสอบได้ชัดเจน ไม่สามารถกำกับติดตามได้อย่างใกล้ชิดหรืออย่างสม่ำเสมอ

ที่	ขั้นตอนการปฏิบัติงาน	อธิบายรูปแบบพฤติกรรม โอกาสเกิด ความเสี่ยงการทุจริต โดยละเอียด	สถานะความเสี่ยง			
			เขียว	เหลือง	ส้ม	แดง
๑	กระบวนการรับจํานำ					
	๑.๑ การประเมินราคารับจํานำ	๑) ให้บุคคลอื่นนำทรัพย์สินประเภท เพชร ทอง ของตัวเองหรือญาติ พี่น้องมาจํานำ โดย ประเมินราคาที่สูงกว่าความเป็นจริง ๒) ประเมินราคาทรัพย์สินประเภท เพชร ให้สูง กว่าความเป็นจริงของคุณภาพของทรัพย์สิน			✓	
	๑.๒ บันทึกข้อมูล		✓			
	๑.๓ ตรวจสอบตัว/ทรัพย์สินจํานำ		✓			
	๑.๔ การจ่ายเงิน		✓			
	๑.๕ ตรวจสอบทรัพย์สินจํานำ		✓			
	๑.๖ เก็บทรัพย์สิน		✓			

ตารางที่ ๒ การประเมินสถานะความเสี่ยง

๓. เกณฑ์ในการประเมินความเสี่ยงการทุจริตกระบวนการให้บริการรับจํานำประชาชน

การวิเคราะห์ความเสี่ยงการทุจริต เป็นการวิเคราะห์ระดับโอกาสที่จะเกิดผลกระทบของ ความเสี่ยงต่าง ๆ เพื่อประเมินโอกาสและผลกระทบของความเสี่ยง และดำเนินการวิเคราะห์ และจัดลำดับความเสี่ยง โดยกำหนดเกณฑ์การประเมินมาตรฐานที่จะใช้ในการประเมินความเสี่ยงด้านผลประโยชน์ทับซ้อน ได้แก่ ระดับโอกาสที่จะเกิดความเสี่ยง (Likelihood) และความรุนแรงของ ผลกระทบ (Impact) และระดับความเสี่ยง ทั้งนี้ กำหนดเกณฑ์ในเชิงคุณภาพเนื่องจากเป็นข้อมูลเชิงพรรณนา ที่ไม่สามารถระบุเป็นตัวเลข หรือจำนวนเงินที่ชัดเจนได้

เกณฑ์ระดับโอกาสที่จะเกิดความเสี่ยง (Likelihood) เชิงคุณภาพ

ระดับ	โอกาสที่เกิด	คำอธิบาย
๕	สูงมาก	เหตุการณ์ที่มีความแน่นอน หรือเกิดขึ้นเป็นปกติในการดำเนินงาน (ร้อยละ ๑๐๐)
๔	สูง	เหตุการณ์น่าจะเป็นไปได้ สูงหรือเกิดขึ้นเป็นปกติในการดำเนินงานเป็นส่วนใหญ่ (มากกว่าร้อยละ ๕๐)
๓	ปานกลาง	เหตุการณ์น่าจะเป็นไปได้ หรืออาจเกิดขึ้นบางครั้ง (ร้อยละ ๒๐ - ๕๐)
๒	น้อย	เหตุการณ์อาจเกิดขึ้นน้อยมาก (น้อยกว่าร้อยละ ๒๐)
๑	น้อยมาก	เหตุการณ์ไม่น่าเกิดขึ้น (ร้อยละ ๐)

เกณฑ์ระดับความรุนแรงของผลกระทบ (Impact) เชิงคุณภาพ ที่ส่งผลกระทบด้านชื่อเสียง

ระดับ	โอกาสที่เกิด	คำอธิบาย
๕	สูงมาก	สูญเสียชื่อเสียงภาพลักษณ์ขององค์กรหน่วยตรวจสอบเข้าทำการตรวจสอบกับเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น
๔	สูง	สื่อลงข่าวอย่างต่อเนื่อง และสังคมเริ่มให้ความสนใจ ถูกตั้งประเด็นคำถามจากสื่อหรือสังคม
๓	ปานกลาง	สื่อสังคมออนไลน์ เผยแพร่ข่าวหรือข้อมูลกรณีการทุจริตของหน่วยงาน
๒	น้อย	ปรากฏข่าวลือที่อาจพาดพิงคนภายในหน่วยงาน ส่งผลให้ สรค. ถูกตั้งคำถาม
๑	น้อยมาก	แทบไม่มี

ระดับของความเสียง (Degree of Risk) แสดงถึงระดับความสำคัญในการบริหารความเสี่ยง โดยพิจารณาจากผลคูณของระดับโอกาสที่จะเกิดความเสียง (Likelihood) กับระดับความรุนแรงของผลกระทบ (Impact) ของความเสียงแต่ละสาเหตุ (โอกาส × ผลกระทบ) กำหนดเกณฑ์ไว้ ๔ ระดับ ดังนี้

ระดับของความเสียง (Degree of Risk)

ลำดับ	ระดับความเสียง	ช่วงคะแนน
๑	ความเสี่ยงระดับสูงมาก (Extreme Risk : E)	๑๕-๒๕ คะแนน
๒	ความเสี่ยงระดับสูง (High Risk : H)	๙-๑๔ คะแนน
๓	ความเสี่ยงระดับปานกลาง (Moderate Risk : M)	๔-๘ คะแนน
๔	ความเสี่ยงระดับต่ำ (Low Risk : L)	๑-๓ คะแนน

ในการวิเคราะห์ความเสี่ยงจะต้องมีการกำหนดแผนภูมิความเสี่ยง (Risk Profile) ที่ได้จากการพิจารณา จัดระดับความสำคัญของความเสียงจากโอกาสที่จะเกิดความเสียง (Likelihood) และผลกระทบที่เกิดขึ้น (Impact) และขอบเขตของระดับความเสี่ยงที่สามารถยอมรับได้ (Risk Appetite Boundary) โดยที่

ระดับความเสี่ยง = โอกาสในการเกิดเหตุการณ์ต่างๆ × ความรุนแรงของเหตุการณ์ต่างๆ

(Likelihood x Impact)

ซึ่งจัดแบ่งเป็น ๔ ระดับ สามารถแสดงเป็น Risk Profile แบ่งพื้นที่เป็น ๔ ส่วน (๔ Quadrant) ใช้
เกณฑ์ในการจัดแบ่ง ดังนี้

ระดับความเสี่ยง	ช่วงคะแนน	มาตรการกำหนด	การแสดงผลสัญลักษณ์
เสี่ยงสูงมาก (Extreme)	๑๕-๒๕ คะแนน	ระดับที่ไม่สามารถยอมรับได้จำเป็นต้องเร่งจัดการกับ ความเสี่ยงให้อยู่ในระดับที่ยอมรับได้ทันที	 สีแดง
เสี่ยงสูง (High)	๙-๑๔ คะแนน	ระดับที่ไม่สามารถยอมรับได้ โดยต้องมีมาตรการจัดการ ความเสี่ยง เพื่อให้ความเสี่ยงอยู่ในระดับที่ยอมรับได้	 สีส้ม
เสี่ยงปานกลาง (Modium)	๔-๘ คะแนน	ระดับที่พอยอมรับได้แต่ต้องมีการควบคุมเพื่อป้องกัน ไม่ให้ความเสี่ยงเคลื่อนย้ายไปยังระดับที่รับไม่ได้	 สีเหลือง
เสี่ยงต่ำ (Low)	๑-๓ คะแนน	ระดับที่ยอมรับได้ โดยไม่ต้องควบคุมความเสี่ยง ไม่ต้องมี มาตรการ จัดการเพิ่มเติม	 สีเขียว

ตารางระดับของความเสี่ยง (Degree of Risk)

๕	๔	๓	๒	๑
๕	๑๐	๑๕	๒๐	๒๕
๔	๘	๑๒	๑๖	๒๐
๓	๖	๙	๑๒	๑๕
๒	๔	๖	๘	๑๐
๑	๒	๓	๔	๕
โอกาสที่จะเกิดความเสี่ยง (Likelihood)				
๑ ๒ ๓ ๔ ๕				

ความรุนแรงของผลกระทบ (Impact)

๔. การประเมินประสิทธิภาพการควบคุมความเสี่ยง

สำนักงานธนานุเคราะห์มีการดำเนินการวิเคราะห์ความเสี่ยงการทุจริตดังนี้

๑) การพิจารณากระบวนการรับจํานำที่มีโอกาสเสี่ยงต่อการทุจริต หรือที่อาจเกิดผลประโยชน์ทับซ้อน โดยเป็นการใช้ดุลยพินิจของเจ้าหน้าที่ ซึ่งมีโอกาสใช้อย่างไม่เหมาะสม คือ มีการเอื้อประโยชน์หรือให้ความช่วยเหลือพวกพ้อง การหาประโยชน์ให้แก่ตนเองหรือผู้อื่นได้ประโยชน์ที่ไม่ควรได้ เป็นการทุจริตต่อหน้าที่และเป็นความผิดวินัยอย่างร้ายแรง

๒) โดยมีกระบวนการที่เข้าข่ายมีโอกาเสี่ยงต่อการทุจริต หรือที่อาจเกิดผลประโยชน์ทับซ้อน ดังนี้

ที่	ขั้นตอนการปฏิบัติงาน	อธิบายรูปแบบพฤติกรรม โอกาสเกิดความเสี่ยง การทุจริต โดยละเอียด	Risk Score (L x I)		
			Likelihood	Impact	Risk Score
๑	กระบวนการรับจํานำ				
	๑.๑ การประเมินราคารับจํานำ	๑) ให้บุคคลอื่นนำทรัพย์สินประเภทเพชร ทอง ของตัวเองหรือญาติ ที่น้องมาจํานำ โดยประเมินราคาที่สูงกว่าความเป็นจริง ๒) ประเมินราคาทรัพย์สินประเภทเพชร ให้สูงกว่าความเป็นจริงของคุณภาพของทรัพย์สิน	๒	๓	๖
	๑.๒ บันทึกข้อมูล	-			
	๑.๓ ตรวจสอบตัว/ทรัพย์สินจํานำ	-			
	๑.๔ การจ่ายเงิน	-			
	๑.๕ ตรวจสอบทรัพย์สินจํานำ	-			
	๑.๖ เก็บทรัพย์สิน	-			

ตารางที่ ๓ ตารางแสดงการประเมินประสิทธิภาพการควบคุมความเสี่ยง

๓) ความเสียหายที่จะเกิดขึ้นหากไม่มีการป้องกันที่เหมาะสม สธค. อาจสูญเสียงบประมาณ เปิดช่องทางให้พนักงานที่ใช้อำนาจหน้าที่เป็นโอกาสกระทำความผิดในทางมิชอบด้วยหน้าที่ และสธค.เสียชื่อเสียงและความน่าเชื่อถือของหน่วยงาน

ขั้นตอนที่ ๕ แผนบริหารความเสี่ยง

สำนักงานธนานุเคราะห์เลือกเหตุการณ์ที่มีความเสี่ยงสูงสุดจากการประเมินประสิทธิภาพการควบคุมความเสี่ยง Risk – Control Matrix Assessment ในตารางที่ ๓ ที่อยู่ในช่องค่าความเสี่ยง อยู่ในระดับเสี่ยงปานกลาง (Modium) ระดับที่พอยอมรับได้แต่ต้องทำการจัดทำแผนบริหารความเสี่ยงในเชิงเฝ้าระวังความเสี่ยง การทุจริต หรือมีการควบคุมเพื่อป้องกันไม่ให้ความเสี่ยงเคลื่อนย้ายไปยังระดับที่รับไม่ได้ แผนบริหารความเสี่ยงการทุจริตนำมาตรการป้องกันความเสี่ยงการทุจริตของหน่วยงานที่มีอยู่ในปัจจุบันและมาตรการนั้นยังสามารถบังคับใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ มาพิจารณาจัดทำมาตรการในครั้งนี้โดยมีมาตรการป้องกันความเสี่ยงการทุจริตเพิ่มเติมจากรูปแบบพฤติกรรมความเสี่ยงการทุจริต ที่ได้จากการประเมินในครั้งนี้ มาตรการ หมายถึง วิธีการที่จะทำให้ได้รับผลสำเร็จ (วิธีป้องกัน) หรือแนวทางที่ตั้งขึ้นเพื่อไม่ให้เกิดสิ่งที่ไม่พึงปรารถนาจัดทำเป็นแผนบริหารความเสี่ยงการทุจริต เพื่อขับเคลื่อนบังคับใช้ต่อไป

สรุปผลการวิเคราะห์ความเสี่ยงการทุจริต

สำนักงานธนานุเคราะห์วิเคราะห์กำหนดความเสี่ยงการทุจริต จำนวน ๑ ประเด็นหลัก ในกระบวนการงานการรับจำนำ เมื่อพิจารณาโอกาส/ความถี่ที่จะเกิดเหตุการณ์ (Likelihood) และความรุนแรงของผลกระทบ (Impact) ของแต่ละปัจจัยเสี่ยงแล้ว จึงนำผลที่ได้มาพิจารณาความสัมพันธ์ระหว่างโอกาสที่จะเกิดความเสี่ยงและผลกระทบ ของความเสี่ยงต่อกิจกรรม หรือภารกิจของหน่วยงานว่า ก่อให้เกิดระดับของความเสี่ยงในระดับใดในตารางความเสี่ยง ซึ่งจะทำให้ทราบว่ามีความเสี่ยงปานกลาง (Modium) ระดับที่พอยอมรับได้แต่ต้องทำการจัดทำแผนบริหารความเสี่ยงในเชิงเฝ้าระวังความเสี่ยง การทุจริต หรือมีการควบคุมเพื่อป้องกันไม่ให้ความเสี่ยงเคลื่อนย้ายไปยังระดับที่รับไม่ได้ อีกทั้ง ได้มีการประชุมกับทางกลุ่มงานตรวจสอบภายในและกลุ่มงานผู้เชี่ยวชาญด้านธุรกิจการรับจำนำ โดยการทบทวนทเรียนจากเหตุการณ์ต่าง ๆ ที่ผ่านมา สธค. (Corrective) แก้ไขปัญหาที่เคยรับรู้ว่าจะเกิด สิ่งที่มีประวัติอยู่แล้ว ทำอย่างไรจะไม่ให้เกิดขึ้นซ้ำอีกได้ มีการกำหนดมาตรการและแนวทางในการควบคุมป้องกันไม่เกิดความเสี่ยงการทุจริต สะท้อนให้เห็นถึงประสิทธิภาพในการดำเนินงานตามมาตรการต่าง ๆ ที่กำหนดไว้ แต่ก็ยังตระหนักอยู่เสมอในการควบคุมและป้องกันมิให้เกิดเหตุการณ์ในการปฏิบัติงานของพนักงานที่กระทำผิดต่อหน้าที่ (Preventive) ป้องกัน หลีกเลี่ยง พฤติกรรมที่นำไปสู่การสุ่มเสี่ยงต่อการกระทำผิด ในส่วนที่พฤติกรรมที่เคยรับรู้ว่าจะเคยเกิดมาก่อน คาดหมายได้ว่ามีโอกาสสูงที่จะเกิดซ้ำอีก (Known Factor) จึงทบทวนแผนที่มีอยู่และเพิ่มเติมมาตรการเพื่อให้มีประสิทธิภาพในการป้องกันการทุจริตของในสธค. ให้เกิดความน่าเชื่อถือเป็นที่ประจักษ์แก่สาธารณะสร้างความเชื่อมั่นให้แก่ผู้มาใช้บริการ เกิดความยั่งยืนขององค์กรในการดำเนินธุรกิจการรับจำนำ

แนวทางการป้องกันความเสี่ยงการทุจริต

ขั้นตอนการปฏิบัติงาน	ประเด็นความเสี่ยงการทุจริต	มาตรการป้องกันการทุจริต (ปัจจุบัน)	มาตรการป้องกันการทุจริต (เพิ่มเติม)
กระบวนการรับจํานำ การประเมินราคา รับจํานำ	๑) ให้ บุ ค คล อื่น นํา ทรัพย์สินประเภท เพชร ทอง ของตัวเองหรือญาติ ที่ นํามาจํานำ โดยประเมิน ราคาที่สูงกว่าความเป็นจริง ๒) ประเมินราคาทรัพย์สินประเภท เพชร ให้สูงกว่า ความเป็นจริงของ คุณภาพของทรัพย์สิน	๑) กำหนดให้มีการรายงานการรับจํานำทรัพย์สินประเภท ทองคำและเพชร(จำแนกรายชั้น) ทุกรอบ ๑๕ วัน (ตามแบบรายงาน)มายังสำนักงานฯ ๒) ผู้บริหารกำหนดนโยบายหรือข้อสั่งการในการรับจํานำให้แก่ ผู้รับจํานำปฏิบัติตามกฎ ระเบียบอย่างเคร่งครัด ๓) เน้นย้ำแนวทางการปฏิบัติเกี่ยวกับการให้บริการรับจํานำเพื่อให้พนักงานทราบอย่างสม่ำเสมอทั้ง สร้างวัฒนธรรมองค์กร ป้องกันผลประโยชน์ทับซ้อน ในการปฏิบัติงาน ๔) ประชาสัมพันธ์เจตจํานงสุจริตการบริหารงาน และประกาศแจ้งมาตรการบทลงโทษทางวินัยและอาญาในกรณีกระทำการทุจริตเพื่อให้พนักงานตระหนักถึงผลที่จะเกิดขึ้นจากการกระทำผิด	๑) กลุ่มผู้เชี่ยวชาญด้านธุรกิจการรับจํานำ ตรวจสอบสาขาในเขตกรุงเทพ ปริมณฑลและสาขาต่างจังหวัด ใช้วิธีการตรวจแบบไม่แจ้งล่วงหน้า (Surprise Check) ทุกสาขา ๒) เผยแพร่ช่องทางรับเรื่องร้องเรียน หรือแจ้งเบาะแส การทุจริตและประพฤติมิชอบจากทั้งภายในและภายนอก และมีกระบวนการดำเนินการที่เหมาะสม มีประสิทธิภาพ มีความคล่องตัว และมีศักยภาพ ซึ่งจะให้ผู้มีส่วนได้เสียเกิดความเชื่อมั่นในการดำเนินการกิจของสำนักงานธรรมาภิบาล

มาตรการป้องกันการทุจริต (เพิ่มเติม)	วิธีดำเนินการ	ระยะเวลา	ผู้รับผิดชอบ
๑) กลุ่มผู้เชี่ยวชาญด้านธุรกิจการรับจํานำตรวจสอบสาขาในเขตกรุงเทพ ปริมณฑลและสาขาต่างจังหวัด ใช้วิธีการตรวจแบบไม่แจ้งล่วงหน้า (Surprise Check) ทุกสาขา	๑) การตรวจสอบสาขาในเขตกรุงเทพและปริมณฑล แบ่งการตรวจเป็น ๓ สายตามอัตรากำลังของกลุ่มผู้เชี่ยวชาญฯ และวิธีการตรวจแบบไม่แจ้งล่วงหน้า (Surprise Check) ตามความเสี่ยง ที่ประเมิน ๒) การตรวจสอบสถานธรรมาภิบาลสาขาต่างจังหวัด ใช้วิธีการตรวจแบบไม่แจ้งล่วงหน้า (Surprise Check) ทุกสาขา ๓) การตรวจแบบไม่แจ้งล่วงหน้า (Surprise Check) สถานธรรมาภิบาลทั้งหมดได้รับการตรวจ รวมทั้งหมด ๑๕ สาขา	ต.ค. ๖๓ - ก.ย. ๖๔	กลุ่มผู้เชี่ยวชาญด้านธุรกิจการรับจํานำ
๒) เผยแพร่ช่องทางรับเรื่องร้องเรียน หรือแจ้งเบาะแส การทุจริตและประพฤติมิชอบจากทั้งภายในและภายนอก และมีกระบวนการดำเนินการที่เหมาะสม มีประสิทธิภาพ มีความคล่องตัว และมีศักยภาพ ซึ่งจะให้ผู้มีส่วนได้เสียเกิดความเชื่อมั่นในการดำเนินการกิจของสำนักงานธรรมาภิบาล	๑) กำหนดช่องทางรับเรื่องร้องเรียน หรือแจ้งเบาะแส การทุจริตและประพฤติมิชอบจาก ทั้งภายในและภายนอก - ช่องทางอินเทอร์เน็ต - ช่องทางร้องเรียนด้วยตนเอง - ช่องทางไปรษณีย์ - ช่องทางไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ ๒) เผยแพร่ประชาสัมพันธ์ช่องทางให้ทั้งภายในและภายนอกหน่วยงานได้รับทราบในการสามารถแจ้งเบาะแสหรือร้องเรียนได้ ดำเนินการตามกระบวนการหากพบข้อร้องเรียนการทุจริตตามมาตรฐานที่กำหนด	ต.ค. ๖๓ - ก.ย. ๖๔	ส่วนธรรมาภิบาลและความรับผิดชอบต่อสังคม